SYNTOPIC LA ANIVERSARE

Autor: Robert Gabriel Ciobanu | 15 noiembrie 2022

Un proiect ca Syntopic are, într-adevăr, o „parte nevăzută care decide totul” (H.R. Patapievici). Partea văzută este reprezentată de platforma, de articolele noastre și ale autorilor externi care contribuie regulat, este școala de vară de la Răchitova (a cărei a doua ediție am organizat-o anul acesta) sau seria de cursuri, seminarii, întâlniri și dezbateri la care ne-am angajat în ultimele luni. Partea văzută este produsul unei activități voluntare, adesea anevoioasă și frustrantă, dar în final motivantă prin rezultatele ei.

La baza performanței de orice fel stă un principiu ultracunoscut: capacitatea de a amâna satisfacerea plăcerii pe termen scurt și determinarea de a suporta zi de zi costuri, pentru un beneficiu/o plăcere superioară pe termen lung. Acest principiu – mai mult o tautologie decât un enunț teoretic – constituie, cel puțin ca ideal normativ, partea nevăzută a proiectului Syntopic. Pentru a fi operaționalizat, are nevoie de o structură organizațională.

Această structură este, probabil, partea specială a proiectului, diferența sa specifică. De fiecare dată când se ivește contextul, nu ratez ocazia să amintesc că, dacă Syntopic se diferențiază prin ceva față de alte încercări similare din trecut sau din prezent, acest lucru este tocmai munca de organizare colectivă. Am învățat singuri, într-un an, să ne organizăm la un nivel mai mult decât satisfăcător în raport cu necesitățile noastre. Sunt atât de multe idei bune care se pierd din cauza proastei organizări, încât am ajuns să dezvolt o obsesie pentru o etică inteligentă a muncii…

Organizarea nu înseamnă, așa cum s-ar putea crede, o structură limitativă, care blochează spontaneitatea sau dezordinea creatoare. Din contră, organizarea creează un spațiu pentru o dezordine ordonată, care păstrează o relaxare creatoare și, în același timp, permite coordonarea activităților și așteptărilor. Desigur, există și forme maligne, compulsive, de organizare. La fel cum există și forme compulsive de dezordine. A le evita și pe unele și pe celelalte ține atât de maturitatea fiecăruia, cât și de o anumită abilitate practică pe care, cu toate că este dificil, dacă nu imposibil, să o transpui în

enunțuri teoretice, o dobândești prin practică.

Syntopic este înainte de toate o comunitate. Am pornit ca un proiect publicistic, dar am ajuns destul de repede să înțelegem că publicistica nu epuizează aspirațiile noastre. Și nici forța pe care proiectul o are. O comunitate are stringențele ei, oricât de banal ar suna. Am realizat în timp cât de complicat este să aduci oameni împreună și cât de subtile sunt problemele care se nasc din faptul de a fi într-o comunitate. Atunci când ne referim la o comunitate, aproape reflexiv ne vine în minte o comunitate politică sau religioasă. Or, Syntopic nu este nici una, nici alta. Syntopic este, în primul rând, o comunitate de prieteni pe care îi apropie mai multe decât îi despart. Îi apropie valorile și interesele, îi apropie respectul și prețuirea reciprocă, îi apropie vârsta, îi apropie, poate, credințele. Dar îi și diferențiază multe, de la idiosincrazii intelectuale și domenii de studiu, până la gusturi și opinii pe teme spinoase.

Aici se poate naște o confuzie. S-ar putea crede că Syntopic este un club. Care este, în esență, diferența dintre un club și o comunitate? Ambele sunt forme de agregare socială sau de aducere laolaltă a oamenilor. Dar, spre deosebire de o comunitate, într-un club oamenii intră pentru că este în interesul lor să fie acolo, pentru că avantajele pe care le oferă apartenența la club sunt mai mari decât costurile; cu alte cuvinte, pentru că este mai profitabil să fie membri ai clubului decât să nu fie. O comunitate însă nu se susține pe un calcul de utilitate, membrii ei nu sunt acolo pentru că este în avantajul lor să fie acolo, ci pentru că există o familiaritate de aspirații, valori și preocupări, combinate cu un sentiment profund al prieteniei și apartenenței care, pentru fiecare, valorează mai mult decât un câștig financiar sau social. Mai mult, un club se fondează dintr-o necesitate – de multe ori pragmatică – a unor oameni care împărtășesc un singur interes comun, pe când o comunitate ia naștere la un alt nivel de profunzime; ea se naște atunci când oamenii se regăsesc unii în alții, iar prin ceilalți, pe ei înșiși.
Cel mai important obiectiv pe termen lung – de fapt, o condiție de posibilitate pentru oricare alt obiectiv – este să păstrăm comunitatea pe care am construit-o în acest an la Syntopic. Dacă Syntopic va deveni în viitorul apropiat sau îndepărtat mai mult decât o comunitate, dacă va evolua într-o structură mai complexă, cu mai multe sarcini și obiective, rămâne de văzut. Deocamdată, proiectele pe care le desfășurăm sunt suficiente, iar în următorul an ne-am propus să continuăm activitatea publicistică, să organizăm ediția a III-a a școlii de vară de la Răchitova și, probabil cel mai important, să învățăm în continuare să gestionăm provocările pe care le aduce schimbarea circumstanțelor din viața fiecăruia din membrii comunității.

Imagine: Unsplash